

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİ MÜZİK BÖLÜMLERİNDE KULLANILAN VİYOLA METODLARININ İNCELENMESİ*

EXAMINATION ON VIOLA METHODS EMPLOYED IN MUSICAL DEPARTMENTS IN FACULTIES OF FINE ARTS

^aDamla BULUT ve ^bZülfükar ÖZFINDIK

^aYrd. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi Müzik Eğitimi ABD, dbulut@nigde.edu.tr

^bÖğr. Gör., Erciyes Üniversitesi, zozfindik2333@gmail.com

Özet

Araştırmada, Güzel Sanatlar Fakültelerinin müzik bölümlerinde en sık kullanılan viyola metodlarının tespit edilmesi ve bu metodların sol el ve sağ el teknikleri açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada veriler kaynak taraması yoluyla, araştırmacılar tarafından oluşturulan görüşme sorularının 2008-2009 eğitim öğretim yılında ilgili bölümlerde görev yapan viyola öğretim elemanlarına uygulanmasıyla ve söz konusu metodların sol el ve sağ el teknikleri bakımından analizi ile elde edilmiştir. Güzel Sanatlar Fakültelerinin müzik bölümlerinde en sık kullanılan viyola metodlarının R. Kreutzer, P. Rode ve J. Dont'a ait olduğu, R. Kreutzer'in sol el tekniği olarak en çok trill içeren, sağ el tekniği olarak en çok legato yay tekniğini içeren, P. Rode'nin sol el tekniği olarak en çok trill içeren, sağ el tekniği olarak en çok aksent kullanımını içeren, J. Dont'un ise sol el tekniği olarak en çok akor kullanımını içeren, sağ el tekniği olarak en çok nüans çalışmalarını içeren etüdlere metodunda yer verdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Viyola, Metod.

Abstract

In the study it is aimed to determine the most frequently used viola methods in musical departments in Faculties of Fine Arts and to examine such methods in terms of left hand and right hand techniques. In the study data were obtained through literature search, applying interview questions prepared by researchers to viola lecturers giving lectures in concerned departments in the educational year of 2008-2009, and analyzing said methods in terms of left hand and right hand techniques. It is found out that the viola methods most frequently used at musical departments in Faculties of Fine Arts are R. Kreutzer, P. Rode, and J. Don't methods; that R. Kreutzer's method is the one which contains most trills as left hand technique and most legato string technique as right hand technique, P. Rode's method contains mostly trills as left hand technique and most accent use as right hand technique, and

* Bu araştırma Eylül 2009'da Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsünde tamamlanan "Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümlerinde Kullanılan Viyola Metodları Üzerine Bir İnceleme" başlıklı Yüksek Lisans tezinin bir bölümünden hareketle oluşturulmuştur.

J. Dont's method contains most accord use as left hand technique and most nuance drills as right hand technique.

Keywords: Faculty of Fine Arts, Musical Department, Viola, Method

GİRİŞ

Oğuzkan'a göre eğitim; önceden saptanmış esaslara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler sistemidir (Fidan ve Eren, 1993, 19) Aynı zamanda bu sistem insanın doğumundan ölümüne kadar yaşadığı bir süreçtir. Bu süreç içerisinde insan, sağlıklı ve nitelikli gelişimi açısından, ihtiyacı dahilinde pek çok şeyin eğitimini alır. Bu eğitim türlerinden birisi de müzik eğitimidir.

Müzik eğitimi, estetik anlayışa duyarlı insanlar yetiştirmeyi, bunların ifade yeteneklerini eğitmeyi, yaratıcılıklarını ve eğitim becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bir eğitim türüdür. Bu hedeflerin yanında müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenmektedir (Toksoy, 2005).

Ülkemizde müzik eğitimi, genel, özengen (amatör) ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç şekilde verilmektedir. Mesleki müzik eğitimi alanında Devlet Konservatuvarları, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları ve Güzel Sanatlar Fakülteleri (GSF) Müzik Bölümleri yer almaktadır. Mesleki müzik eğitimi kurumlarından GSF, çağdaş Türk sanat eğitiminin yükseköğretim düzeyindeki en önemli kurum ve kuruluşlarından biridir (Uçan, 1996, 203). Ülkemizde Güzel Sanatlar Fakültesi adıyla açılan ilk kurum, 1975 yılında Ege Üniversitesine bağlı olarak kurulan ve 1982 yılında Dokuz Eylül Üniversitesine bağlanan Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesidir (Ata 2007, 17).

GSF sanatın her alanında, özgür ve yaratıcı bireylerin yetişmesini kendisine ilke edinen, gerek görsel, gerekse işitsel alanda topluma katkıda bulunabilecek sanatçıların yetişmesinde, toplumun sanat yoluyla eğitilmesinde ve gelişmesinde rol oynayan önemli bir kurumdur. Bu kurumlarda her biri kendi alanında uzman eğitimciler tarafından resim, heykel, seramik, grafik tasarım ve müzik eğitimi gibi birçok alanda geleceğin genç sanatçılarına bu sanat dallarının eğitimi özenle verilmektedir. GSF müzik bölümlerinde Türk Halk Müziği, Klasik Türk Müziği ve Klasik Batı Müziği alanlarında teorik ve uygulamaya yönelik eğitim öğretim verilmektedir. Bu bağlamda bireyin, müzikal ve teorik bilgilerinin pekiştirilmesi ve gelişmesi açısından GSF yer alan çalgı eğitimi, üzerinde durulması gereken önemli bir konudur.

Çalgı eğitimi, herhangi bir çalgıyla ya da çalgılarla yapılan, bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik alanında ve müziksel anlamlarda içeriği olan istendik davranışlar kazandırabilme eğitimidir (Uslu 2006). Bu eğitim sürecinde öğrencilere doğru çalgı teknikleri öğretilmeli, çalgısına nasıl çalışması üzerinde önemle durulmalı, doğru ve etkili müzik dinleme alışkanlıkları kazandırılmalıdır. Bu sayede öğrencilerin çalgı eğitimlerine paralel olarak işitme eğitimleri gelişeceği gibi, ritim ve ton duyguları da gelişecektir (Özmenteş 2005).

Ülkemizde GSF müzik bölümlerinde geleneksel çalgılarımızın eğitimi verildiği gibi, batı müziğinin seslendiriminde kullanılan çalgıların da eğitimi verilmektedir. Piyano, gitar, yan flüt, keman, viyola ve viyolonsel bu çalgıların başlıcaları arasındadır. Yaylı çalgılar ailesinin bir üyesi olan viyola; gitar, piyano, keman gibi tanınan bir çalgı olmaması, bu çalgıyı kullanan öğretim elemanı ve öğrencilerin az sayıda olması nedeniyle viyolanın hem tanıtılması hem de yaygınlaştırılması bakımından bu çalgının eğitiminin GSF’nde verilmesini önemli kılan etmenlerdir.

Problem durumu

Viyola, yapısı itibarı ile kemana çok benzeyen bir çalgıdır. Ancak ebadlarının kemana göre biraz büyük olması, sesinin daha derin ve daha koyu tonlara sahip olması onu yaylı çalgılar ailesinde farklı kılan özellikleri arasındadır (Aktüze 2003, 651). Fransızca’da Alto yada viole, İtalyanca’da viola, İngilizce’de viol, Almanca’da bratsche olarak tanımlanan çalgının ebadları 41 ila 45 cm arasında değişmektedir. Portede 3. çizgi Do anahtarını kullanan, 4 teli olan ve tam beşli olarak akort edilen viyola’nın tel sıralaması “Do-Sol-Re-La” olarak isimlendirilir (bisanat 2007).

İlk örneklerine ortaçağ kabartmalarında rastlanan viyola aslında viyel olup 15. yy. da Pardessus de Viole, Dessus de Viole, Alto, Tenore, Basse, Contrabasse ve Violone şekliyle Viol ailesi olarak karşımıza çıkmaktadır. 17.yy’da klasik viyola şekline dönüşen Viyoller Soprano Viyola, Alto Viyola, Tenor Viyola ve Bas Viola olarak şekillenmiştir. Bu arada solo çalmak için de 6 veya 7 teli olan Viyola d’amore adlı çalgı, bu yy’da karşımıza çıkmaktadır. En uzun süreli kullanılan viyola 18. yy’ın sonuna kadar kullanılan Viyola da Gamba’dır ki bundan önce kullanılan viyolalar 18. yy’ın ortalarından itibaren kullanım oranları düşmüş ve zaman içinde yok olmuşlardır (Yayla 1999, 12-13).

İlk olarak 1808 yılında Milano konservatuvarında Alessandro Rolla tarafından viyola eğitimine başlanmış, 1895 yılında Paris konservatuvarında yeni başlayanlar için viyola dersi programa alınmıştır. Daha sonraki yıllarda birçok profesyonel müzik okulunda viyola dersi işlenmeye başlanmıştır. 18. yy’dan bu yana viyola hakkındaki genel kanı, viyolanın solo bir çalgı olmaktan ziyade, orkestra ve oda müziği gruplarında ikinci planda olan, armonileri tamamlayan, oktavları katlayan, kemanın gölgesinde kalmış bir çalgı olduğu idi. İkinci sınıf kemancıların, viyolanın keman ile benzer teknik güçlüğüne sahip olması nedeni ile viyola partilerini kolaylıkla çalabiliyor olmaları, viyola eğitimini ve dağırcığının gelişimini olumsuz yönde etkilemiştir. Ancak viyolanın kendine özgü tınısını iyi kullanan viyolacıların ortaya çıkması ile bu durum değişmeye başlamış, violanın solo bir çalgı olabileceği görülmekle beraber, ayrıca bir viyola eğitime ihtiyaç duyulmuştur (Aydar, 2009).

Tüm bu gelişmeler ışığında viyola, yaylı çalgılar ailesi (Keman-Viyola-Çello-Kontrabas) arasında hak ettiği yeri almış, eşlik sazı kimliğinden sıyrılıp solistlik icra gerektiren bir çalgı haline dönüşmüştür.

Bugün Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan GSF müzik bölümlerinde de eğitimi verilen viyola, yukarıda belirtilen özellikleri nedeniyle yaylı çalgılar ailesi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bu çalgının eğitimi kapsamında kullanılan yazılı, görsel ve işitsel

materyaller öğrencilerin kalıcı ve nitelikli bir viyola eğitimi almasında büyük öneme sahiptirler.

Eğitimde yazılı, görsel ve işitsel materyal kullanımı;

- Zamandan ve sözden ekonomi sağlaması
- Belli bir fikrin göz önünde canlandırılmasına olanak sağlaması
- Karmaşık fikirlerin basite indirgenerek açıklanması
- Öğretimi canlı ve açık hale getirmesi
- Öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini artırması
- Öğrenme isteği uyandırması
- Öğretimi zenginleştirilmesi

konularında eğitim ve öğretimi destekleyen unsurlardır (Akdağ 2009).

Bu unsurlardan yola çıkarak viyola eğitiminde kullanılan yazılı, görsel ve işitsel materyaller etüd albümleri, konçerto, sonat, piece albümleri, viyola metodları ve konser videolarından oluşmaktadır. Bu materyallerin kullanımı viyola eğitimi daha da kolaylaştırıcı ve pekiştirici önemli bir unsurdur. Yazılı materyaller içerisinde yer alan viyola metodları ve bu metodlar içerisinde yer alan etüdler, öğrencinin teknik ve müzikal gelişimi açısından önemlidir.

Etüd; çalgıda belirli zorlukları yenmek üzere hazırlanmış, çalgı çalma tekniğini ustalık düzeyinde geliştirmeyi hedefleyen, müzikal değerlere ağırlık veren alıştırma parçalarıdır (Tufan 2004, 66). Bu araştırmada GSF müzik bölümlerinde viyola eğitiminde en sık kullanılan özgün viyola metodları tespit edilmiş ve bu metodlar içerisinde yer alan etüdler sol el ve sağ el teknikleri açısından incelenmiştir.

Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi “GSF müzik bölümlerinde viyola eğitiminde en sık kullanılan viyola metodlarının özellikleri nelerdir” olarak tespit edilmiştir.

Araştırmada problem cümlesinin çözümüne yönelik olarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. GSF müzik bölümlerinde en sık hangi viyola metodları kullanılmaktadır?
2. GSF müzik bölümlerinde en sık kullanılan viyola metodları hangi sol el ve sağ el tekniklerini içermektedir?

Araştırmanın önemi ve amacı

Araştırmada, GSF'nin müzik bölümlerinde en sık kullanılan viyola metodlarının tespit edilmesi ve bu metodların sol el ve sağ el teknikleri açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu araştırma GSF'nin müzik bölümlerinde kullanılmakta olan viyola metodlarını tanıtmayı, söz konusu metodlarda yer alan etüdlerin sol el ve sağ el tekniklerinin incelenerek öğrencilerin viyola çalım tekniklerinin geliştirilmesine katkı sağlaması bakımından önemlidir. Araştırma ayrıca GSF müzik bölümlerinde kullanılan viyola metodlarını tespit eden ve bu metodların içerdiği sol el ve sağ el tekniklerini inceleyen ilk araştırma olması bakımından da önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Araştırmada, GSF müzik bölümlerinin viyola eğitiminde kullanılan mevcut viyola metodlarının tespiti için ilgili öğretim elemanları ile görüşme yapılmış ve örneklem grubuna seçilen metodlar, sol el ve sağ el teknikleri açısından incelenmiştir. Bu nedenlerle araştırma betimsel niteliktedir.

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini GSF müzik bölümlerinin viyola eğitiminde kullanılan viyola metodları, örneklemine ise 2008–2009 eğitim öğretim yılında GSF müzik bölümlerinin viyola eğitiminde en sık kullanılan ve özgün viyola metodları olan R. Kreutzer 42 Studies, P. Rode 24 Studies Op. 37 ve J. Dont 24 Etudes Op. 35 adlı viyola metodları oluşturmaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırmada kuramsal veriler kaynak taraması yoluyla elde edilmiştir. GSF müzik bölümlerinin viyola eğitiminde kullanılan viyola metodlarını tespit etmeye yönelik veriler ise araştırmacılar tarafından oluşturulan görüşme sorularının 2008–2009 eğitim öğretim yılında GSF’ne bağlı müzik bölümlerinde görev yapan 6 viyola öğretim elemanına uygulanmasıyla ve söz konusu etüdlerin sol el ve sağ el teknikleri bakımından analizi ile toplanmıştır.

Araştırmada GSF müzik bölümlerinin viyola eğitiminde viyola öğretim elemanlarının sık kullandığı Tanrıverdi’nin 3 serilik viyola metodları özgün viyola metodları olmayıp derleme viyola metodları olduğundan ve F. Mazas ’ın Special Etudes Op.36 başlıklı viyola metodu daha önce başka bir araştırmada benzer şekilde incelendiğinden araştırma kapsamının dışında bırakılmıştır.

Verilerin analizi ve kullanılan istatistiksel teknikler

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde viyola metodlarının tespitine yönelik olarak toplanan veriler, önce veri kodlama formlarına işlenmiştir. Daha sonra bilgisayara aktarılan verilerin üzerinde gerekli istatistiksel çözümlemeler için The Statistical Packet For The Social Sciences (SPSS) programından yararlanılmıştır. Viyola metodları içerisinde G. S. F. Müzik Bölümleri viyola eğitiminde en sık kullanılan R. Kreutzer, P. Rode, J. Dont viyola metodları, viyola eğitimi kapsamında yer alan sol el ve sağ el teknikleri açısından incelenmiş ve yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma verileri doğrultusunda ulaşılan bulgular tablolar halinde verilmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1. GSF müzik bölümlerinde kullanılan viyola metodlarının dağılımı

Metodlar	Metodların Kullanıldığı Üniversite/ Üniversiteler	Metodların Kullanıldığı Üniversite Sayısı	%
R. Kreutzer 42 Studies	Yaşar, İnönü, Akdeniz, Kocaeli, Erciyes	5	83,3
A. Tanrıverdi Viyola Metodu 1-2-3	İnönü, Akdeniz, Kocaeli, Erciyes	4	66,7
P. Rode 24 Studies Op. 37	Yaşar, İnönü, Akdeniz, Kocaeli	4	66,7
F. Mazas Special Etudes Op.36	İnönü, Kocaeli, Erciyes	3	50
J. Dont 24 Etudes Op. 35	Yaşar, İnönü, Kocaeli	3	50
A.Seybold	İnönü, Kocaeli	2	33,3
F. Wohlfahrt 60 Studies Op. 45	İnönü, Erciyes	2	33,3
H. E. Kayser 36 Studies Op.43	İnönü, Erciyes	2	33,3
H. Sitt 15 Etuden Op. 116	İnönü, Akdeniz	2	33,3
O. Sevcik School of ...Part 1	İnönü, Kocaeli	2	33,3
B. Bruni 25 Studies	İnönü	1	16,7
B. Campagnoli 41Caprices Op. 116	Yaşar	1	16,7
B. Volmer Bratschenchule Volume 1	İnönü	1	16,7
B. Volmer Bratschenchule Volume 2	İnönü	1	16,7
B. Volmer Viola Studies	İnönü	1	16,7
C. H. Hohmann	Kocaeli	1	16,7
F. Fiorillo 36 Etudes	Akdeniz	1	16,7
H. E. Kayser 24 Studies Op.55	Kocaeli	1	16,7
J. Palaşko 20 Studies	Yaşar	1	16,7
M. Crickboom	Kocaeli	1	16,7

Tablo 1.'deki bulgular doğrultusunda GSF müzik bölümlerinde en sık kullanılan özgün üç viyola metodunun R. Kreutzer 42 Studies, P. Rode 24 Studies Op. 37 ve J. Dont 24 Etudes Op. 35 viyola metodları olduğu söylenebilir.

Tablo 2. R. Kreutzer'in "42 Studies" başlıklı viyola metodu'nun içerisindeki etüdler ve içerdiği sol el ve sağ el tekniklerinin genel dağılımı

Etüd No	Kapsanan teknik konu/konular	
	Sol El	Sağ El
1	- Entonasyon 1. - 3. Pozisyon arası çalma	- Yayın üst yarısında Detache tekniğinin kullanımı - Tel değiştirme
2	- Entonasyon 1.- 6. Pozisyon arası çalma	Detache ve Legato tekniklerinin beraber kullanımı
3	- Entonasyon 1. - 3. Pozisyon arası çalma	- Staccato ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı - Bütün yay kullanımı
4	- Entonasyon 1. Pozisyonunda çalma	Yayın ortasında Detache tekniğinin kullanımı
5	- Entonasyon 1. - 10. Pozisyon arası çalma - Trill - Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	Yayın üst yarısında Martele tekniğinin kullanımı
6	- Entonasyon 1. - 3. Pozisyon arası çalma	- Bilek ve dirseği eş zamanlı kullanarak yay değişimi - Yayın üst yarısında vurgulu seslendirim
7	- Entonasyon 1. - 10. arası çalma	Kısa yay dilimleri kullanarak yayın ortasında Detache tekniğinin kullanımı
8	- Entonasyon 1. - 5. Pozisyon arası çalma	Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı
9	- Entonasyon 1. - 6. Pozisyon arası çalma - Trill - Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	- Yayın değişik bölümlerinde Detache tekniğinin kullanımı - Arpej - Tel değiştirme - Bilek ve dirseğin eşzamanlı kullanımı
10	- Entonasyon - Aynı ve farklı tellerde pozisyon değiştirme 1. - 10. Pozisyon arası çalma, - Trill - Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	- Tel değişimi - Bütün yay Legato tekniği kullanımı
11	- Entonasyon 1. - 7. Pozisyon arası çalma	- Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı - Yayın üst yarısında seslendirim - Arpej
12	- Entonasyon 1.- 3. Pozisyon arası çalma - Trill - Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	- Bileğin esnek kullanımı - Tel değiştirme - Yayın ucunda seslendirim
13	- Entonasyon 1.- 7. Pozisyon arası çalma - Trill - Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	- Tel değiştirme - Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı

14	• Entonasyon • 1.- 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın ucunda Staccato tekniğinin kullanımı
15	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın üst yarısında Martele tekniğinin kullanımı
16	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Trill	• Yayın üst yarısında Martele ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı
17	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın ucunda Martele tekniğinin kullanımı • Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı
18	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı
19	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yayda Legato tekniğinin kullanımı • Ritim kalıplarının ilk notalarının vurgulu seslendirimi
20	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın ucunda Martele tekniğinin kullanımı
21	• Entonasyon • 1.- 4. Pozisyon arası çalma • Trill	• Yayın ortasında Legato tekniğinin kullanımı • Ritim kalıplarının ilk notalarının vurgulu seslendirimi
22	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Uzun ses çalışması • Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı
23	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı
24	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Oktav çalışması	• Yayın ortasında Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı
25	• Entonasyon • 1. - 8. Pozisyon arası çalma • Oktav çalışması	• Yayın üst yarısında Legato tekniğinin kullanımı • Bilek ve dirseğin eş zamanlı esnek kullanımı
26	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma	• Yayın üst yarısında Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Dirsek ile birlikte tel değişimi
27	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill	• Yayın üst yarısında Legato tekniğinin kullanımı • Ritim kalıplarının ilk notalarını vurgulu seslendirim
28	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Trill • Farklı aralıklarda çift ses çalışması • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato ve Staccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
29	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Mordent • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Bilek ve dirseğin eş zamanlı kullanımı • Uzun bağlar içerisinde tel değiştirme

30	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Trill	• Yayın ortasında Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Bilek ve dirseğin eş zamanlı esnek kullanımı
31	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Oktav çalışması • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın ortasında Detache, Legato, Martele ve Spiccato tekniklerinin birlikte kullanımı
32	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
33	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı	• Bütün yay Legato ve Portato tekniklerinin birlikte kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
34	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Legato tekniği ile birlikte eş zamanlı nüans kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
35	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı	• Yayın farklı yerlerinde karışık yay teknikleri • Vurgulama • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
36	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Yayın üst yarısında Staccato Tekniğinin kullanımı • Aksent • 3 sesli akorları eşzamanlı seslendirme • 4 sesli akorları ikiyeşerli kıırarak seslendirme • Yayın iki telde kullanımı
37	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı	• Yayın üst yarısında Legato ve Staccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
38	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
39	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Yayın farklı dilimlerinde Legato tekniğinin kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
40	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
41	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı • Çift trill kullanımı • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
42	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Çeşitli aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Yayın üst yarısında Martele ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Yayın iki telde kullanımı

Tablo 2.'deki bulgular doğrultusunda R. Kreutzer 'in 42 Studies başlıklı viyola metodunda sol el tekniği olarak en çok trill içeren, sağ el tekniği olarak en çok legato yay tekniğini içeren etüdlere yer verdiği söylenebilir.

Tablo 3. P. Rode "24 Studies Op. 37" başlıklı viyola metodu'nun içerisindeki etüdler ve içerdikleri sol el ve sağ el tekniklerinin genel dağılımı

Etüt No	Kapsanan teknik konu/konular	
	Sol El	Sağ El
1	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın üst yarısında Martele tekniğinin kullanımı • Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Tel değiştirme
2	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma	• Yayın üst yarısında Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Dirsek ve bileğin eş zamanlı kullanımı • Sıklıkla nüans değişimi
3	• Entonasyon • 2. Pozisyonda çalma • Trill • Akor • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yayda Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • 3 sesli akorları eş zamanlı seslendirme • 4 sesli akorları ikiyeşerli kırarak seslendirme
4	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Akor • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Yayın ortasında Detache tekniğinin kullanımı • Portato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
5	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Akor • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın ucu ile ortası arası Detache, martele ve legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent
6	• Entonasyon • 1. - 8. Pozisyon arası çalma • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Yayın üst yarısında Detache tekniğinin kullanımı • Aksent
7	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın üst yarısında Staccato ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Portato tekniğinin kullanımı • Aksent
8	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Trill	• Yayın ortasında Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Bilek ve dirseğin eş zamanlı kullanımı • Aksent • Kuvvetli çalma
9	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Farklı yay tekniklerinin birlikte kullanımı • Legato, Spiccato • Yayın ortasında Spiccato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans
10	• Entonasyon • 3. Pozisyonda çalma • Trill	• Yayın ucu ile ortası arası Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans

11	• Entonasyon • 1. - 8. Pozisyon arası çalma • Trill • 3'lü aralık çift ses kullanımı • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın değişik bölgelerinde Detache, Legato ve Spiccato Tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
12	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans
13	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Trill • Akor • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
14	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Akor • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans
15	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Trill • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın üst yarısında Detache ve Legato tekniklerinin kullanımı • Yayın ortasında Spiccato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
16	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Trill • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
17	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın alt yarısında Legato ile Staccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans
18	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma	• Yayın ortasında Legato ve Spiccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans
19	• Entonasyon • 1. - 8. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Grupetto kullanımı • Akor	• Yayın değişik bölgelerinde Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
20	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın değişik bölgelerinde Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Bütün yay Legato ve Portato tekniklerinin birlikte kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
21	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Trill • Akor • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın farklı dilimlerinde Legato, Staccato, Martele, Spiccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans

22	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Akor	• Yayın ortasında Legato, Spiccato ve Detache tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans
23	• Entonasyon • 1. - 3. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor • Trill • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın farklı dilimlerinde Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans
24	• Entonasyon • 1. - 10. Pozisyon arası çalma • Trill • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Yayın farklı dilimlerinde Legato, Spiccato, Detache ve Portato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans

Tablo 3.'deki bulgular doğrultusunda P. Rode 'nin 24 Studies Op. 37 başlıklı viyola metodunda sol el tekniği olarak en çok trill içeren, sağ el tekniği olarak en çok aksent kullanımını içeren etüdlere yer verdiği söylenebilir.

Tablo 4. J. Dont "24 Etudes Op. 35" başlıklı viyola metodu'nun içerisindeki etüdler ve içerdikleri sol el ve sağ el tekniklerinin genel dağılımı

Etüt No	Kapsanan teknik konu/konular	
	Sol El	Sağ El
1	• Entonasyon • 1. - 3. Pozisyon arası çalma • Akor	• Yayın alt yarısında seslendirme • 3 sesli akorları eşzamanlı seslendirme • 4 sesli akorları ikişerli kırarak seslendirme
2	• Entonasyon • 1. - 3. Pozisyon arası çalma	• Yayın ortasında Detache ve Spiccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Zaman zaman Detache ve Legato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans
3	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma	• Yayın üst yarısında Detache tekniğinin kullanımı • Dirsek ve bileğin eşzamanlı kullanımı
4	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Yayın üst yarısında Ricochet tekniğinin kullanımı • Yayın topuğu ile ortası arası Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
5	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma	• Yayın ortasında Detache tekniğinin kullanımı • Nüans
6	• Entonasyon • 1. - 8. Pozisyon arası çalma	• Yayın ortasında Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans
7	• Entonasyon • 1. - 9. Pozisyon arası çalma	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans

8	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • 3'lü aralık çift ses kullanımı • Akor	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Yayın iki telde kullanımı
9	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Akor • Trill	• Yayın alt yarısında seslendirim • Aksent • Nüans
10	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı	• Yayın alt yarısında, ortasına yakın mesafede Saltando tekniğinin kullanımı • Dirsek ve bileğin eşzamanlı kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
11	• Entonasyon • 1. - 3. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Yayın alt yarısında Marcato tekniğinin kullanımı • Nüanslar • Yayın iki telde kullanımı
12	• Entonasyon • 1. - 6. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
13	• Entonasyon • 1. - 3. Pozisyon arası çalma • Akor	• Yayın alt yarısında, ortasına yakın mesafede Legato, Detache ve Spiccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Aksent • Nüans
14	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Bütün yay ve zaman zaman yayın ortasında Legato tekniğinin kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
15	• Entonasyon • 1. - 11. Pozisyon arası çalma • Vorschlag ve eşzamanlı trill kullanımı	• Yayın alt yarısında Legato tekniğinin kullanımı • Nüans
16	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • 3'lü, 6'lı ve 10'lu aralıklarda çift ses kullanımı	• Yayın üst yarısında Martele ve Detache tekniklerinin eşzamanlı birlikte kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
17	• Entonasyon • 1. - 11. Pozisyon arası çalma • Trill	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Nüans
18	• Entonasyon • 1. - 4. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
19	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Akor	• Yayın ortasında Detache tekniğinin kullanımı • Yayın üst yarısında Ricochet tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans
20	• Entonasyon • 1. - 8. Pozisyon arası çalma • Akor	• Yayın ortasında Spiccato ve Detache tekniklerinin eşzamanlı seslendirimi • Aksent • Nüans
21	• Entonasyon • 1. - 5. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı	• Bütün yay Legato tekniğinin kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı

22	• Entonasyon • 1. - 11. Pozisyon arası çalma • Trill • 10'lu çift ses kullanımı • Vorschlag çeşitlerinin kullanımı	• Yayın farklı dilimlerinde Legato tekniğinin kullanımı • Aksent • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
23	• Entonasyon • 1. - 7. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor	• Yayın alt yarısında Legato, Spiccato ve Staccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı
24	• Entonasyon • 1. - 9. Pozisyon arası çalma • Farklı aralıklarda çift ses kullanımı • Akor • Vorschlag kullanımı	• Yayın farklı dilimlerinde Legato, Staccato, Ricochet ve Spiccato tekniklerinin birlikte kullanımı • Nüans • Yayın iki telde kullanımı

Tablo 4.'deki bulgular doğrultusunda J. Dont 'un 24 Etudes Op. 35 başlıklı viyola metodunda sol el tekniği olarak en çok akor kullanımını içeren, sağ el tekniği olarak en çok nüans çalışmalarını içeren etüdlere yer verdiği söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma bulguları doğrultusunda;

- GSF Müzik Bölümlerinde en sık kullanılan viyola metodlarının R. Kreutzer 42 Studies, P. Rode 24 Studies Op. 37 ve J. Dont 24 Etudes Op. 35 viyola metodları olduğu,
- R. Kreutzer'in 42 Studies başlıklı viyola metodunda sol el tekniği olarak en çok trill içeren etütlere, sağ el tekniği olarak en çok legato yay tekniğini içeren etüdlere yer verildiği,
- P. Rode 'nin 24 Studies Op. 37 başlıklı viyola metodunda sol el tekniği olarak en çok trill içeren etütlere, sağ el tekniği olarak en çok aksent kullanımına yer verildiği,
- J. Dont 'un 24 Etudes Op. 35 başlıklı viyola metodunda sol el tekniği olarak en çok akor kullanımına, sağ el tekniği olarak en çok nüans çalışmalarına yer verildiği,
- Örnekleme yer alan viyola metodlarının birinde olmayan bir tekniğin diğer viyola metodlarında kullanılıyor olması yönünden birbirlerini tamamladığı,

sonuçlarına ulaşılmıştır.

Koçak tarafından (1996) yapılan araştırmada benzer yöntem kullanılarak, viyola eğitiminde kullanılan Kreutzer metodundan seçilen 11 tek sesli etüt hedef ve hedef davranış bakımından incelenmiş ve daha çok hangi devinışsel hedefleri gerçekleştirmeye yönelik olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda Koçak'ın araştırma sonuçlarının bu araştırma sonuçları ile örtüştüğü söylenebilir. Çünkü viyola eğitime yönelik olarak oluşturulan tüm özgün metodlar öğrencilerin istenilen teknik hedef davranışlara ulaşmalarını amaçlamaktadır. Koçak'ın incelediği metodun hangi devinışsel hedefleri içerdiğini belirlemesi, ilgili metodun içerdiği etüdlerin teknik içeriklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu da her iki araştırmada da incelenen metodların, her ne kadar farklı metodlar olsa da viyola eğitiminde istenilen hedef davranışlara yönelik teknik etüdlere içerdiklerini ve içerik açısından benzeştiklerini göstermektedir.

Yayla tarafından (1999) yapılan araştırmada da yine bu araştırmada kullanılan yöntem ile viyola derslerinde kullanılan metodların tespiti ve viyola eğitime katkısının saptanması amaçlanmıştır. Belirtilen amaç doğrultusunda Tanrıverdi, Mazas, Krautzer, Sevcik, Volmer, Sitt, Rode, Bruni, Wolfart, Seybold, Feiorillo, Hofmaister, Palaşko, Hoffman, Kuchler, Campagnoli, Szaleski, Flesch viyola metodlarının viyola eğitiminin bütün aşamalarına ilişkin çalışmaları büyük ölçüde kapsadığı ortaya çıkmıştır. Koçak'ın araştırmasında olduğu gibi Yayla'nın araştırmasında da viyola eğitiminde kullanılan metodların yer verdiği etüdlerin içerdiği tekniklerin büyük ölçüde viyola eğitiminde ulaşmak istenen hedeflere yönelik oldukları söylenebilir. Bu bağlamda Yayla'nın araştırma bulgularının da bu araştırmanın bulgularını desteklediği söylenebilir. Çünkü bu araştırma kapsamında incelenen R. Kreutzer 42 Studies, P. Rode 24 Studies Op. 37 ve J. Dont 24 Etudes Op. 35 viyola metodları da içerdikleri farklı tekniklerdeki etüdler ile viyola eğitiminde ulaşmak istenen hedefleri karşılayıcı içeriktedirler.

Özay tarafından (2005) yapılan araştırmada ve Öztürk ile Özay tarafından (2008) yapılan araştırmada ise yine viyola eğitiminde kullanılan bir metod olan "Mazas Special Etudes Op. 36" metodu sağ el ve sol teknikleri açısından sırayla hedef ve hedef davranışlar yönünden incelenmiş, 35 hedef ve 123 hedef davranışı içerdiği tespit edilmiştir. Bu araştırma bulguları da viyola eğitime yönelik olarak oluşturulan metodların istenilen hedef davranışları kazandırıcı nitelikte oluşturulduklarının bir göstergesidir ve bu araştırma sonuçlarını destekleyici niteliktedir.

Bu bağlamda alanyazında bu araştırma ile içerik, amaç ve yöntem açısından benzer araştırmaların yapıldığı ve sonuçlarının araştırma sonuçları ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Ayrıca gerek alanyazındaki araştırmalar gerekse bu araştırma hangi düzey olursa olsun viyola eğitiminde kullanılan metodların öğrencide istenilen davranış değişikliğini oluşturmaya yönelik geliştirildiklerini ve birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olduklarını göstermektedir.

ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

- GSF Müzik Bölümlerinde kullanılabilecek özgün viyola metodlarının oluşturularak, ilgili bölümlerin viyola eğitiminde kullanılabilecek özgün viyola metodu sayısının artırılması,
- GSF Müzik Bölümlerinde kullanılabilecek özgün viyola metodları oluşturulurken, farklı sağ el ve sol el tekniklerini içeren etüdlere yer verilmesi,
- GSF Müzik Bölümlerinin viyola eğitiminde öğrencilerin istenilen teknik becerileri kazanmaları için R. Kreutzer'in 42 Studies, P. Rode 'nin 24 Studies Op. 37 ve J. Dont 'un 24 Etudes Op. 35 başlıklı viyola metodları ile ilgili teknikleri içeren diğer metodların birlikte kullanılması,
- Örneklemde yer alan viyola metodlarının dışındaki viyola metodlarının da benzer yöntemler ile incelenerek, viyola öğretim elemanlarına bu metodların

içeriği hakkında bilgiler sunulması,
önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. (2009). Eğitimde materyal kullanımı. [http:// web.inonu.edu.tr/ ~ makdag/](http://web.inonu.edu.tr/~makdag/), erişim tarihi: 05. 11. 2009.
- Aktüze, İ. (2003). *Müziği Anlamak Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Ata, Y. (2007). *Güzel Sanatlar Fakültelerinde Uygulanan Piyano Eğitiminin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Aydar, Ç. (2009). Tarihsel süreçte viyola eğitimi. <http://www.cetinaydar.com/index.php?cid=21>, erişim tarihi: 11. 06. 2009.
- Dont, J. (2005). *24 Etudes and Caprices*. Moskova: Moscow Muzyka.
- Fidan, N. ve Münire E. (1993). *Eğitime Giriş*. Ankara: Meteksan Anonim Şirketi.
- Koçak, B. B. (1996). *Devlet Konservatuvarlarının Lise Devresinde Viyola Eğitiminde Kullanılan Kreutzer Etütlerinin Devrinişel Hedef ve Hedef Davranışlar Yönünden İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kreutzer, R. (1982). *42 Studies*. Milano: Ricordi.
- Özay, S. (2005). *Viyola Eğitiminde Kullanılan Mazas Special Etudes Op. 36 Metodu'nun Sağ ve Sol El Teknikleri Yönünden İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özmenteş, S. (2005). Milli eğitimin boyutları ve çalgı eğitimi. [http:// web. inonu. edu.tr/~ efdergi/ dergi/Ozmentes.htm](http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/dergi/Ozmentes.htm). erişim tarihi: 05. 11. 2010.
- Öztürk, F. G., Özay, S. (2008). Keman ve Viyola Eğitiminde Kullanılan Mazas Special Etudes Op. 36 Metodu'nun Sağ ve Sol El Teknikleri Yönünden İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 57-74.
- Rode, P. (1974). *24 Capricen*. New York: Schott.
- Toksoy, A. C. (2005). Günümüz müzik eğitiminde kullanılan metodlar ve yaklaşımlara genel bir bakış. http://www.muzikbilim.com/4e_2005/toksoy_ac.html, erişim tarihi: 01. 09. 2009.
- Tufan, E. (2004). Geleneksel Makamlar Kullanılarak Yazılan Etütlerin Piyano Eğitimi Açısından Önemi. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 65-77.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uslu, M. (2006). Türkiye'de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde çoksesli müzik eğitimi görüşü. http://www.muzikbilim.com/5m_2006/uslu_m.html, erişim tarihi: 15. 03. 2007.
- Yayla, F. (1999). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Anaçalgı Viyola Eğitiminde Kullanılan Metodların İncelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- [http://www.bisanat.com/yazilar/detay/385-Viyola, Viyola; Müziğin Kitabı](http://www.bisanat.com/yazilar/detay/385-Viyola,Viyola;MüziğinKitabı), erişim tarihi: 03. 12. 2007.